

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Et portræt fra Kongens Lyngby

Olivia Christensen

**ET PORTRÆT FRA KONGENS LYNGBY
OLIVIA CHRISTENSEN**

**O. BAGGES BOGTRYKKERI
1976**

„Jeg har været der i 52 år – og jeg har haft en dejlig tid. Meget arbejde har jeg haft, men det har været interessant.“

Sådan siger Olivia Christensen om et helt livs indsats i Spa-rekassens tjeneste.

Ordene falder som en konklusion. – Eftertænksomt, men med styrke. Lærer-uddannelsen havde været drømmen fra de unge år.

„Nu er jeg glad for, at jeg ikke blev lærerinde“, siger hun videre. „På en helt anden måde har jeg haft elever siden 1929, og det blev en af mine store glæder.“

En dag – for mere end et halvt århundrede siden – gik den purunge Olivia Christensen op ad Lyngby Hovedgade for at tiltræde et arbejde.

Gamle Lyngby-borgere kan endnu mindes miljøet. De små butikker. Lyden af skrumpende hjul og hestehove. Smårude-de vinduer og dekorative gavle. Hørkræmmerforretningen, der var datidens mini-supermarked med lugt af tovværk, sil-delage og krydderier.

At have fulgt en udvikling som direkte impliceret i 52 år er en kvalifikation, både når det gælder den personlige indsats og de erfaringer, der kan belyse et fortidigt miljø.

Netop i den hensigt blev der den 7. maj 1975 arrangeret en samtale mellem frøken Olivia Christensen og ingeniør Werner Ruff, daværende næstformand i tilsynsrådet i Lyngby Sparekasse-Bikuben. Samtalen blev optaget på bånd, og resultatet foreligger hermed og kun med de få ændringer, som er nødvendige af hensyn til det trykte ord.

Helt fra 1856 havde man arbejdet på at oprette en sparekasse i Lyngby. Efter to fejlslagne forsøg i henholdsvis 1856 og i 1873 stod Lyngby-borgerne i begyndelsen af 1890erne atter uden sparekasse. Men i 1898 skete der afgørende nyt. Den 29. september 1898 samledes 30 borgere i Hotel Rustenborg.

Hér tager den egentlige historie sit udgangspunkt.

Med samtalen mellem tidligere sparekassebestyrer, frøken Olivia Christensen og Werner Ruff har vi fået en række detaljer, der beskriver både lokalhistoriske begivenheder og dén måde, hvorpå Olivia Christensen oplevede disse.

Bedre kan det næppe gøres! Og dog . . . hvis vi i langt større omfang havde været i stand til at ledsage beretningerne med samtidige fotografier. Men bortset fra ganske få fotografier fra miljøet dengang, må historien dækkes af ordene alene.

„Jeg begyndte mit arbejde i Sparekassen i 1919,“ sådan indleder Olivia Christensen sin beretning.

„Jeg skulle møde den 1. marts kl. 12. Det var en lørdag. Jeg var der præcis fem minutter i 12, men først kl. 12 bankede jeg på døren, og en herre svarede: „Kom ind“. Da jeg åbnede døren, tog bogholder Richard Nielsen imod mig. – Dette foregik i Teknisk Skole's nyopførte bygning på Jernbanevej.“

„Vil det sige, at Sparekassen havde lokaler dér?“

„Ja, Sparekassens første lokaler på Hovedgaden nr. 27 var blevet for trange, og da Teknisk Skole ikke straks havde anvendelse for hele bygningen, lejede Sparekassen sig ind.

Det første kontor på Hovedgaden nr. 27 var lejet hos snedkermester Johannes Petersen. Det lå lige overfor initiativtageren til Sparekassens stiftelse manufakturhandler, købmand

Laurits Møller's forretning. Johannes Petersen forlangte 270 kr. i årlig leje. Det var imidlertid for dyrt, sådan synes d'herer i Sparekassen. De ville kun give 250 kr. om året, men Laurits Møller fandt på råd. „Jamen, så lejer jeg et loftsværelse for de 20 kr.“, sagde han. „Sådan et loftsværelse kan vi altid bruge til et eller andet.“ Selv havde han ikke brug for loftsværelset – og Sparekassen heller ikke, men Laurits Møller betalte så de 20 kr. om året. De blev ført til indtægt som leje i Sparekassens regnskab.“

„Hvem var denne hr. Møller?“

„Han var – som sagt – Sparekassens stifter. Erfaren og initiativrig. Altid meget interesseret i arbejdet, og han var for-

Hovedgaden 27, hvor Sparekassen begyndte sin virksomhed.

retningsmanden i Sparekassen. Han arbejdede altid fremad med et vidt udsyn, og hans valgspog var: Det gælder om at se stort på tingene.“

„Nå,“ siger Werner Ruff med et smil, „– vi må tilbage til den 1. marts 1919 kl. 12. Jeg kan forstå, at De blev antaget!“

„Ja, – men jeg skulle i begyndelsen kun være der den halve dag. Den anden halve dag var jeg hos bogbindermester Inger Ditlevsen, datter af doktor Ditlevsen, som havde ladet sygehuset her i Lyngby bygge.

Inger Ditlevsen havde en papirforretning ved siden af bogbinderiet, og dér ekspederede jeg. Jeg fik 40 kr. hos hende og 40 kr. i Sparekassen om måneden.

Men nu står jeg igen foran døren den 1. marts. – Da man svarede „Kom ind“, åbnede jeg døren. To damer sad ved et stort skrivebord derinde, og bogholder Richard Nielsen havde sit eget skrivebord. De to damer rejste sig og bød mig velkommen. Jeg kom indenfor den smalle skranke, der forneden havde fornemt drejede ben – i overensstemmelse med tidens skik. Ved siden af ekspeditionslokalet var der et lokale til tilsynsrådet og hr. Møller, som kom hver dag.

Sådan begyndte mit halvdagsarbejde i Sparekassen, men opholdet i Teknisk Skole's bygning varede kun til den 24. maj samme år, da vi flyttede til nye lokaler på Hovedgaden nr. 17.“

„Hovedgaden 17! Er det så den sparekassebygning, som vi har idag?“

„Nej, det er det ikke. Det var en bygning, der lå helt ud til

gaden, og den havde et stort afrundet hjørne. I kælderen havde hørkræmmer Jørgen Frederiksen sin forretning med alt, hvad der hørte til: Isenkramvarer, sild, kul og koks, som han havde lager til bag i gården. Ejeren af ejendommen var melhandler Alfred Olsen. Han havde sin forretning på hjørnet, hvor der altid stod en hel masse melsække, og hvor han havde en lille disk. Der var altid meget fint og alting var præget af orden. Forøvrigt havde han altid en masse tøj på, for der var koldt i butikken.

Det var denne ejendom, som Sparekassen købte – efter megen diskussion i tilsynsrådet. Det var kandidat E. Jensen, der var imod købet. Han var bange for, at Sparekassen ville gå ned, når man brugte så mange penge. Summen var 70.000 kr.

Hovedgaden 17.

Men det var atter Laurits Møller, der klarede situationen. „Hvis det ikke går, så køber jeg ejendommen“, sagde han, „og så kan Sparekassen leje sig ind hos mig.“

Efter dette gik købet i orden, og Alfred Olsen fik sine 70.000 kroner. Han erklærede imidlertid, at han slet ikke havde brug for så mange penge, og så satte han dem i Sparekassen!

De blev indsat på almindelige vilkår til 4 % p.a., og dér blev de stående til melmandens død.

Han blev altid kaldt melmanden; en statelig mand, som enten selv kom i Sparekassen eller også sendte bud efter mig. Så hentede og bragte jeg sparekassebogen hos ham på hans bopæl. Dér sad han tit og regnede med en skifertavle foran sig – og med rigtige grifler!

Så kunne han sige: „Ja. Ja. Jeg sidder og regner, for man skal holde hjernen klar.“ Han havde en lidt hæs stemme. Jeg havde hørt denne stemme, lige siden jeg som lille pige var kommet i forretningen sammen med min mor. Dengang var det mest spændende ved besøget, om melmanden nu huskede at åbne sin kiksdåse, som stod på disken, inden vi gik. En dejlig sprød kiks var indkøbsturens højdepunkt for os børn.

Nu havde Sparekassen købt melmandens ejendom, og i maj 1919 gik man igang med at ændre bygningen, så den kunne imødekomme Sparekassens behov. Gulvet i melmandens forretning blev sænket, så det kom i niveau med gaden. Der blev lavet en meget fin indgangsdør med messingbeslag, og der blev bygget et vindfang.

Hovedgaden i 1919 med Sparekassens bygning til højre i billedet.

Sparsommelig som Laurits Møller var – og med en aldrig svigtende forretningssans – fandt han ud af, at man kunne købe nogle fine slebne glas til dette vindfang hos en barber, som netop var hørt op. Det kom til at se virkelig pænt ud. Indretningen af selve ekspeditionslokalet tog arkitekt C. J. Schwartz sig af. Han var en meget anerkendt arkitekt og formand for Teknisk Skole. Lokalet blev beklædt med mørkt egetræ, og der var også mørke lædertapeter på væggene. Til gengæld var der høje vinduer, således at der kunne komme meget lys ind. Ved siden af var der et kontor til direktør Møller og til tilsynsrådet. Laurits Møller var blevet direktør, da vi kom ned på Hovedgaden. Han ville gerne have en meddirektør, så bogholderen Richard Nielsen blev udnævnt til direktør.

tør. Laurits Møller var administrerende direktør, og Richard Nielsen skulle tage sig af alt det regnskabsmæssige, sådan som loven krævede det.

Richard Nielsen var meget, meget præcis med alting. Han fandt på en mængde småting, som skulle laves, og som jeg egentlig syntes godt kunne undværes. Han var så nøjeregnende, at alt det arbejde, som vi udførte, skulle føres på lister. Vi skulle så mærke af, når arbejdet var gjort. Vi fik hver sin liste – min egen i øvrigt meget lang – og vi skulle så kontrollere, om alt arbejdet var udført, også hvis det var gjort „udenom os selv“.

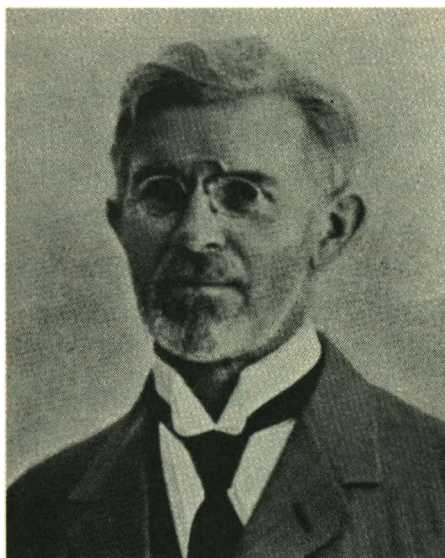
Der var kun fem ansat indtil 1929. Det var Richard Nielsen som direktør, frøken Ingeborg Skjoldager som assistent, frøken Catinca Petersen som kasserer, hr. O. Rørbeck som revisor og jeg selv.“

„Kan De huske, hvor stor indlånskapitalen var på dette tidspunkt?“

„I det allerførste år på Hovedgaden nr. 27 var den 43.000 kr. Da jeg begyndte i 1919 i Teknisk Skole var den steget til 1 million kroner.“

„Hvordan blev der i Sparekassen efter ombygningen af melmandens ejendom?“

„Fra maj 1919 og helt frem til 1929 var jeg den, der skulle sørge for, at der var ild i kakkellovnen i vintermånederne. Kakkellovnen stod inde i ekspeditionslokalet, ret nær ved det store skrivebord, hvor kassereren og frøken Skjoldager sad. Frøken Skjoldager sad op mod vinduet og hun ville gerne have me-

Direktør Richard Nielsen.

gen varme. Frøken Petersen sad op ad kakkelovnen og kunne ikke tåle varme. Derfor skruede de to henholdsvis op og ned for varmen, så ilden – på grund af uenigheden – tit gik ud!

Det var en meget kedelig opgave, som især var belastende i ekspeditionstiden. Thi gik ilden ud, måtte jeg rense for slagger og aske.

Til sidst blev det mig for broget. Trods min unge alder tillod jeg mig at forklare de to damer, at hvis de prøvede at dreje på skruen mere, så måtte de selv passe kakkelovnen. Så blev der heller ikke skruet mere!“

„Var der ikke noget om, at personalet selv skulle medbringe blyanter?“

„Jo. Vi skulle selv holde os med blyanter, penneskafter, viskelæder og lineal. Derimod fik vi penne udleveret. Dem brugte vi jo dagen igennem, og de kunne kun holde i to dage. Vi brugte kopiblæk, og det var ikke særligt godt for pennene. Blækket satte sig fast på dem. Så måtte vi rense dem med vaskeskind. Vi havde „penneviskere“, som det kaldtes.

Vi havde også vore egne kopper, og hvad vi ellers skulle bruge til frokosten. Gik en kop i stykker, måtte vi selv tage en ny med.

„Senere gik man vist over til fyldepenne?“

„Ja, og det endte med, at vi hver fik udleveret en fyldepen. Det var dyrt for os selv at købe fyldepen. En Parker kostede dengang 36 kr., og vor gage var jo ikke stor. Så fandt jeg på at gøre følgende regnestykke: Hvor meget kostede det Sparekassen at holde os med pen og blæk i et år? Vi kasse-rede nemlig altid halvdelen af blækket. Det blev for tykt og uanvendeligt. Regnestykket forelagde jeg direktør Nielsen, og jeg spurgte om der ikke var mulighed for, at Sparekassen kunne holde os med fyldepenne. Det ville dog spare alle de mange penne og blækket. Vi var nemlig også gået over til en ny kopieringsmetode, så vi behøvede slet ikke kopiblæk længere. Nu skrev man på maskine – og tog kopierne dér!

Direktør Nielsen gik med på forslaget, og vi fik hver sin fyldepen. Der blev lavet en liste, hvorpå vi kvitterede for fyldepennen. Rejste man fra Sparekassen, skulle fyldepennen tilbageleveres, og det fik man også en kvittering for – af Sparekassen.

Vi, der blev, beholdt naturligvis vore penne. Selv skrev jeg med min i 25 år. Men jeg var så uheldig at tabe den og pennens iridumbelægning blev ødelagt. Ellers havde den såmænd nok holdt endnu“, forklarer Olivia Christensen med et smil. „Den nye pen, jeg købte, kostede over 100 kr. Det var også en Parker, men den blev slidt op på 6 år. Man laver ikke tingene så solidt mere.“

„I 1934 påbegyndtes så den store ombygning på Hovedgaden 17 eller skal vi sige nybygning?“

„Ja, det foregik på den måde, at den gamle ejendoms bageste del blev revet ned, medens Sparekassen fungerede i den del, der lå helt ud mod gaden. Derefter blev den nye ejendom opført på grundens bageste del. Det var arkitekt Poul Frederiksen, der stod for dette spændende projekt. Medens byggeriet stod på, blev det vinter. Vi måtte have en masse tøj på for at kunne arbejde i de tilbageblevne lokaler. Det støvede meget ind fra byggepladsen. Dengang havde man ikke samme gode afdækningsmaterialer som nu. Alt i kontoret var støvet, og vi selv var også støvede! På et tidspunkt blev der hugget ud til boksanlægget. Det skabte en situation, som selv kunderne ikke kunne holde ud. De kom blot og lagde sparekassebogen, forsvandt og vendte tilbage senere for at hente penge og bog.

Til sidst ordnede alt sig, og vi kom ind i fine lokaler i den nye ejendom.“

„Det må have været en vældig udvikling på det tidspunkt?“

„Det var det. I begyndelsen syntes vi, at vi havde mægtig god plads, men det varede ikke længe. Lyngbys befolkningstal voksede meget, og dermed blev der også stillet større krav til Sparekassen. Vi måtte gennemføre nyindretning og dermed spare på pladsen.

Flere blev ansat. I 1929 havde vi fået vor første elev, men nu gik det hurtigt med antagelse af nye.

Indretningen i de nye lokaler var pæn, men også lidt gammeldags. Vi havde høje pulte, som vi stod ved. Der var også høje stole, der nærmest lignede hellefyr. Det vænnede vi os til, og på en måde var de høje pulte behagelige. Vi havde jo alligevel ikke tid til at sætte os mellem ekspeditionerne.“

„Hvor lang arbejdsdag havde De?“

„Da vi flyttede ind i den nye ejendom, havde vi åbent fra kl. 10 til kl. 2, men dette blev forlænget til kl. 3. Hver aften havde vi åbent fra kl. halv seks til halv syv – undtagen lørdag. Jeg husker dog, at der i 1934 var en af købmændene i Lyngby, der ønskede, at vi også skulle have åbent lørdag aften. Både personalet og direktør Nielsen var meget ked af denne opfordring, men vi holdt åbent. Hverken daværende kasserer M. Hassing Nielsen eller jeg glemte denne købmand, for han kom kun den første lørdag aften. Vi led under denne ordning fra 1934 til krigen kom i 1940, for da blev aftenåbningen suspenderet.“

„Man arbejdede altså både om dagen og aftenen – også lørdage?“

„Ja, vi prøvede at lave en turnus, således at én af medar-

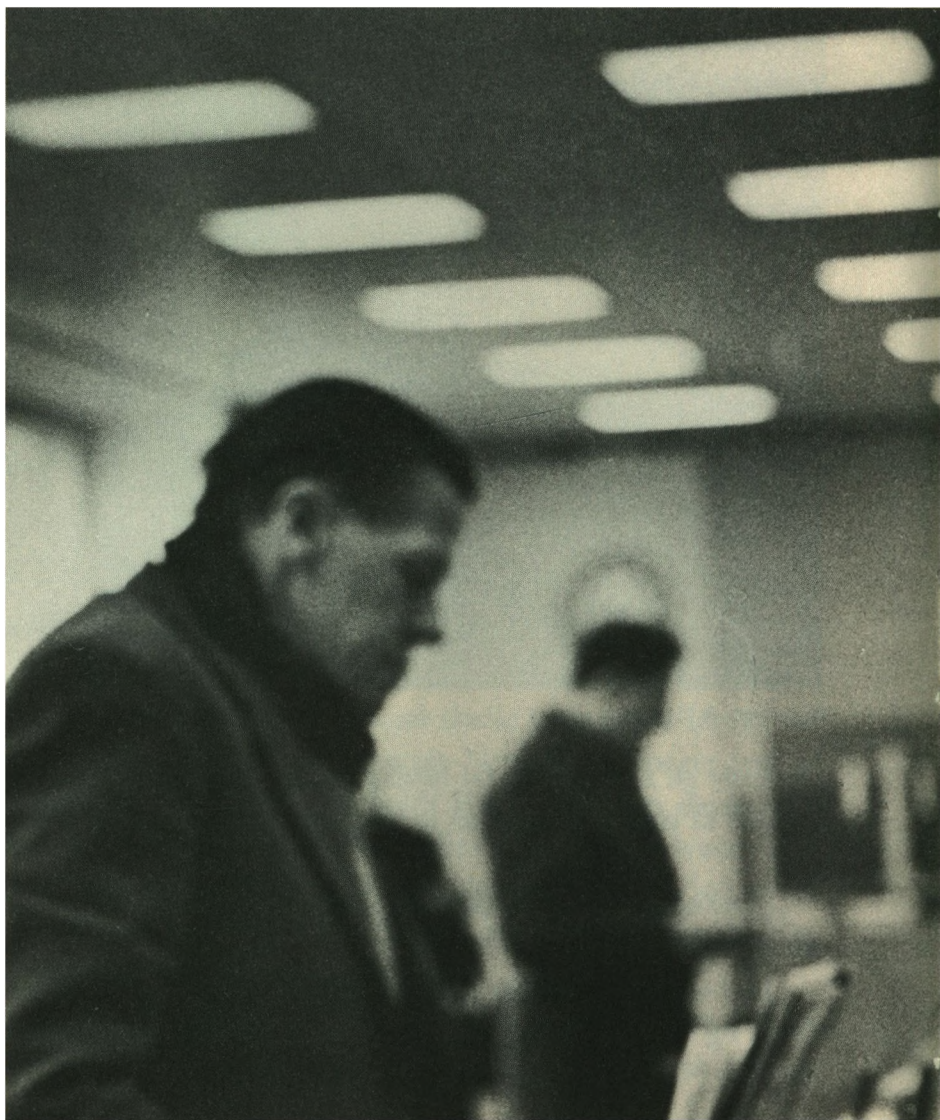

Byggeriet i fuld gang.

bejderne på skift havde fri lørdag aften, men der blev efterhånden så meget at gøre, at ingen kunne tillade sig at holde fri.“

„Hvornår var det, direktør K. Bolwig tiltrådte? Var det ikke i 1939?“

„Jo, i august. Direktør Richard Nielsen døde i juni måned 1939, og da blev assistent Knud Erik Hansen og kasserer Hassing Nielsen konstitueret som direktører, indtil man kunne tage endelig stilling til, hvem den nye direktør skulle

være. Den unge K. E. Hansen og jeg havde bogholderiet, men desværre døde han blot 14 dage efter Richard Nielsen. I august kom så direktør Bolwig. På dette tidspunkt var direktør Bolwig dog ikke helt frigjort fra sit arbejde som hovedbogholder i Den sjællandske Bondestands Sparekasse. Det skete først lidt senere. Men han opholdt sig alligevel meget i Sparekassen for Lyngby og Omegn, som den hed dengang.

Vi var glade for direktør Bolwig og for de omlægninger, han indførte på det regnskabsmæssige område. Selvfølgelig havde det været helt i orden med den gammeldags metode, som direktør Richard Nielsen havde stået for, men personligt var jeg nu glad for ændringerne. Først med bogholderimaskine og senere også med regnemaskiner. Vi glædede os alle sammen over det. For nu gik det stærkt med at ekspedere bilagene. Det var meget morsomt. Efter den gamle metode regnede vi alt ud i hovedet, og vi førte lange lister med sammen-tællinger. Direktør Nielsen havde tidligere været meget principfast på disse punkter. Han hævdede, at menneskene ville blive overflødige, hvis der kom maskiner.“

„Nu er vi tæt på den 9. april 1940. Hvordan oplevede man arbejdet i Sparekassen på dette tidspunkt?“

„Selv husker jeg den niende april 1940 som en forfærdelig dag. Vi var blevet vækket af den uhyggelige lyd fra det store antal bombefly. Jeg gik tidligt hjemmefra. Tyskere i grønne uniformer gik på gaderne, og i luften over mit hovede kom de store bombemaskiner i bølger. Jeg tænkte over det

Hovedgaden i 1937.

forfærdelige i situationen på min vej til Sparekassen. Da jeg ankom, fandt jeg direktør Bolwig stående i kontoret. Han var lige så bedrøvet over situationen, som jeg selv. Inden vi åbnede, holdt han en tale om den alvorlige situation, og jeg husker, at mange mennesker havde samlet sig foran Sparekassen længe før åbningstiden. Da dørene blev slået op, strømmede de ind. De ville hæve deres penge, så de eventuelt kunne rejse bort, hvis det blev nødvendigt.

Vi stod ved skranken og trøstede, så godt vi kunne. Selvom vi jo selv var i samme båd. Direktør Bolwig var helt fantastisk til at forklare og trøste. Der blev hævet så mange penge, at vi måtte tage ind til Nationalbanken for at hente flere. Til sidst blev det nødvendigt at rationere. Der kunne derefter

kun udbetales 300 kr. til hver kunde, men vi lovede de mange ventende, at de kunne komme igen næste dag, så skulle de nok få kontanter. Som oftest skete det, at kunderne vendte tilbage nogle dage senere for at sætte pengene ind igen. Men de ønskede garanti for, at de kunne få dem ud igen når som helst.

Besættelsestiden gik med alle de ulemper, der er så velkendt. Vi fik mørkelægningen med de sorte gardiner for vinduerne, men på dette tidspunkt var aftenåbningen blevet indstillet.

Jeg husker én nat, min telefon kimedede. Alarmen i Sparekassen var gået i gang. Jeg styrtede ned ad Hovedgaden med nøglerne og i lokalet stod direktør Bolwig i slåbrok. I Sparekassens vindueskarme stod et par politibetjente. Hvorfor, kunne jeg ikke forstå, for vi havde kun trækruder. Men de stod der altså. Senere viste det sig, at en tung ammunitions-vogn var kørt gennem Hovedgaden, og rystelserne havde sat alarmen igang. Andet var der heldigvis ikke sket.

Jeg fik i øvrigt ikke lov til at gå hjem alene, men skulle ledsages af . . . Jeg kan ikke huske benævnelsen mere!“

„CF'ere eller føl!“

„Ja, Sparekassen havde været helt omringet af politi og CF'erne. Jeg havde i skyndingen aldeles glemt, at man ikke måtte færdes ude uden legitimation. Jeg havde jo blot grebet nøglerne og var styrtet af sted.“

„Efter den 29. september 1943, da politiet gik under jorden, udbetalte Sparekassen vist stadig lønningerne?“

„Rigspolitiet havde konto hos os, og vi havde hidtil indsat lønnen på politibetjentenes konti. Men efter den 29. september måtte vi lade, som om vi ikke kendte disse betjente. Det var svært. En del havde anlagt skæg, men det var kun undtagelsen, at vi tog fejl. Et bestemt blink i øjet hos „den underjordiske“ klarede tvivlen. Naturligvis blev det også vanskeligere, fordi de skiftede navn. De forskellige konti blev reguleret i overensstemmelse med det nye navn, men i hukkommelsen hed de nu – trods alt – dét, de altid havde heddet.

Det var en meget streng tid. Mange af Sparekassens unge var i modstandsbevægelsen.

Heldigvis fik de tunge år en ende . . .“

„*Hvordan oplevede man befrielsen i Sparekassen?*“

„Det var helt fantastisk. Da jeg den 5. maj 1945 kom til Sparekassen, stod direktør Bolwig udenfor på fortovet og holdt i en stige for Sparekassens betjent. Han var i færd med at hænge Dannebrogssflag ud på alle altanerne. Da hele personalet var kommet, holdt direktør Bolwig en smuk tale. Vore unge var ikke mødt endnu. De havde været ude på opgaver om natten i forbindelse med befrielsen. Direktøren udtrykte stolthed over deres indsats og glæde over, at Danmark atter var frit. En efter en kom de unge i Sparekassen i formiddagens løb og pludselig erklærede direktør Bolwig: „Jeg tror slet ikke, vi vil holde åbent idag! – Jeg går over til Landmandsbanken og siger til dem, at vi lukker og tager ind til København!“

„Sådan blev det. Landmandsbanken lukkede også. Privat-

banken ligeså. Vi var allesammen enige og så drog vi til København. Det var besværligt, fordi togene var overfyldte, og på sporvognene sad man både på taget og på bufferne. Det var en fantastisk oplevelse.

Turen til København blev gentaget 2–3 dage senere. Der skete så meget i denne tid. Da general Montgomery kom til København, lukkede vi også. At landet atter var frit, var noget næsten ufatteligt.“

„Befrielsen glemmer vi ikke så nemt, men var der ikke sket afgørende nyt med Sparekassens filialpolitik i disse år?“

„Jo. Den første filial blev oprettet i 1944. Det var direktør Bolwigs idé. Han havde været med til at oprette flere filialer for Bondestændens Sparekasse. Nu syntes han, at vi skulle have en filial i Holte. Dér havde Sparekassen mange kunder, og det ville betyde en lettelse for dem, hvis de fik en filial derude.

Holte Sparekasse, som filialen blev kaldt, blev åbnet den 21. september 1944 på hjørnet af Kongevejen og Agnetevej, med adresse: Agnetevej 1. Ejendommen tilhørte blikkenslagermester Ernst Petersen. Sparekassen ville gerne købe den, men Boligministeriet kunne ikke tillade, at en virksomhed købte en ejendom med boliger og omdannede en lejlighed til kontorer. Vi lejede så et værelse hos Ernst Petersen. Det kunne vi godt få lov til, men fik kun tilladelse til at leje det mindste værelse – soveværelset.

Dette indrettedes nu til kontor. Kontakterne – på hver side af sengene – brugte vi dels til en skrivebordslampe dels til en

regnemaskine. Værelset var meget lille. Skrivebordet stod lige op mod skranken. Det var en meget smal skranke. Derfra var der kun ca. halvanden meter til døren, og hvis der blot var 7–8 kunder, måtte vi overveje at lukke dem ind i hold. Der var i øvrigt et pænt baglokale med skabe og bord, hvor vi kunne spise.

„I 1945 skete der flere ting. Dels kom De selv til Holte dels fandt pengeombytningen sted?“

„Egentlig kom jeg til Holte, fordi kassereren blev syg. Så skulle jeg have bogholderiet, medens en anden skulle være ved kassen. Det skete netop, som pengeombytningen kom. Ombytningen havde mange perspektiver, og den gav et vældigt arbejde.

Der kom en mængde mennesker, som skulle anmelde deres sparekassebøger, og vi skulle give disse bøger et stempel, der viste, at bøgerne havde været forevist i Sparekassen. Hensigten med ordningen var, at myndighederne derved kunne kontrollere, at beløbene stod på selvangivelsen. Der var også mange kunder, som kom med kontanter og fik vekslet dem til nye sedler. Dette skulle registreres, så man derved kunne konstatere, at det ikke var „sorte“ penge.

Jeg husker blandt andet en herre, som bad mig datere hans sparekassebog et par dage tidligere. Den slags var jo strengt forbudt, så det kunne jeg naturligvis ikke. Jeg så, at sveden sprang frem på hans pande. Han spurgte, hvad han skulle gøre, for han havde gemt 2.000 kr. På det punkt måtte jeg henvise ham til rådhuset. Han måtte anmelde beløbet, for så

Pengeombytningen i 1945.

kunne han blive fritaget for bøde, forklarede jeg. Han kom nu til at betale en mindre skattebøde, men det blev i det mindste ikke så meget, som hvis man havde fundet frem til, at han ulovligt havde de mange penge.“

„Hvordan gik hele udviklingen i Holte i øvrigt?“

„Egentlig skulle jeg kun have været i Holte en måneds tid – men det blev til et helt år, godt og vel! På det tidspunkt ringede direktør Bolwig fra Lyngby og forklarede, at nu blev jeg nødt til at komme tilbage. Der var ingen til at klare udlånet, som netop var mit speciale.

Sådan blev det, men jeg havde kun udlånet i ganske kort tid. Så blev jeg flyttet til revisionen, efter at direktøren havde spurgt, om jeg var indforstået med at bytte. Jeg sagde ja, selvom det var et arbejde, jeg ikke brød mig om. Tidligere

Sparekassens personale i 1948.

Siddende fra venstre: Assistent frk. E. Nielsen, kasserer M. Hassing Nielsen, assistenterne frk. I. Andersen og frk. I. Skjoldager samt revisor Klingberg.

Stående fra venstre: Elev B. Rasmussen, fuldmægtig F. Wendelboe Nielsen, revisor-assistent J. Petersen, bogholder S. Christensen, assistenterne frk. E. Jørgensen, E. Møller Madsen, fru E. Bang, P. Larsen, frk. G. Møller og revisor frk. Olivia Christensen.

havde vi haft et afmærkningssystem – men nu var hele bogholderiet lagt til revisionen. Alt skulle simpelthen revideres!

Faktisk følte jeg mig spærret inde i revisionen, men alligevel var det godt, at jeg sagde ja.

To år efter skete det en dag, at direktør Bolwig kom ind til mig på revisionskontoret. Han spurgte ligeud: „Vil De have Holte?“. Jeg blev simpelthen lykkelig over spørgsmålet. Jeg var jo vant til at klare ekspeditionsopgaver og på den måde

have med mange mennesker at gøre. Det var jo noget helt andet end arbejdet i revisionen, hvor vi sad tre mennesker i et ret isoleret arbejde. „Kan De tage ud til Holte allerede i morgen?“, spurgte direktøren videre.

Jeg kendte jo direktør Bolwigs impulsive facon, og svarede ham derfor, at hvis direktøren ville have det, kunne jeg tage af sted straks – men at jeg helst lige ville lave et par ting færdige først.

Tre dage senere tog jeg til Holte.

Jeg var meget glad for, at det netop var Holte, jeg skulle overtage. Jeg kendte jo alle de mange kunder gennem det år, jeg allerede havde virket derude. Flere af kunderne kendte jeg i øvrigt fra Lyngby, og jeg skyndte mig at få alle disse kunder overført til Holte, for at filialen derved kunne blive større!

Da jeg kom til Holte i 1949, havde filialen 1 million kroner i indlån, men i 1971, da jeg blev pensioneret, var indlånet vokset til 37 millioner kr.

Det lille kontor i det gamle soveværelse gav også årsag til forvirring hos mange kunder. Jeg husker en dame, der en dag åbnede døren, men alligevel blev stående udenfor. „Undskyld, jeg er vist gået forkert“, sagde hun. „Hvor skal De da hen?“, spurgte jeg og hun forklarede, at hun søgte Sparekassen. Hun undrede sig meget og udbrød: „Sådan en lille sparekasse har jeg aldrig set før.“

Jeg husker også en lille dreng, der en dag sagde til mig, at når han blev stor, så skulle han flytte sine penge til en rigtig stor sparekasse.

„Siden oprettelsen af Holte Sparekasse skete der en vældig udvikling i Holte og Søllerød. Og man byggede filialen om og flyttede?“

„Ja. Vi var i alt 9 år på Kongevejen. Derefter flyttede filialen til Øverødvej nr. 3. På dette sted lå en chokoladeforretning, hvis lejemål var udløbet, og ejeren af forretningen kunne siges op når som helst.

På Øverødvej 3 havde Hillerød Svineslagteri et udsalg i en dobbeltbutik. Selve ejendommen ejedes af et dødsbo, og til alt held rettede slagteriet en opfordring til Sparekassen om at overtage ejendommen. Der var grund til at være glad over denne opfordring, for hvis vi skulle have været henvist til et kontor kun i den lille chokoladeforretning, ville forbedringerne ikke kunne blive så store, som de nu blev.

Sparekassen overtog ejendommen og indrettede sig i den tidligere slagterbutik. Vi fik en ordning med ejeren af chokoladeforretningen, således at vi kunne overtage disse lokaler, når vi måtte ønske det. Dette skete også kort tid efter.“

„Hvornår var det?“

„Det var i 1953 man flyttede derover. Og i løbet af de næste 3 år skaffede vi os dejlig plads til kunderne og os selv – for en årrække! I 1968 overtog vi det resterende areal i ejendommens stueetage. Der blev bygget om, fordi ejendommens hovedtrappe lå meget uhensigtsmæssigt for vore planer. Denne ombygning blev færdig i 1969. Vi fik bl.a. et underjordisk boksanlæg, arkivrum m.m.

Det blev igen en af de talrige ombygninger, jeg har været med til.“

„I disse år skete der en stor udvidelse af antallet af filialer under Lyngby Sparekasse?“

„Det havde taget stærk fart, således at vi idag har 13 filialer . . . nej 14, for vi fik jo også filialen i Lyngby Storcenter!“

„Hvor mange år har De været i Sparekassens tjeneste?“

„Jeg har været der i 52 år. Jeg gik af, da jeg fyldte 70 år – og jeg har haft en dejlig tid. Meget arbejde, men altid interessant arbejde.

Det er i øvrigt altid inspirerende at arbejde under dygtige direktører, som forlanger, at tingene er i orden og som selv giver svar på spørgsmål. Jeg havde jo den glæde at få mange elever ud til Holte til uddannelse. Det har altid været en af mine store interesser: at undervise. Det skyldes nok, at jeg siden jeg var 10 år gammel, havde ønsket at blive lærerinde. Det kunne ikke lade sig gøre, fordi min fader døde så tidligt. Der var ganske enkelt ikke råd til at læse. Så kom jeg til Sparekassen, og det har jeg aldrig fortrudt.“

„Hvis jeg husker rigtigt, blev De hyldet på en markant måde, da De havde været i Sparekassens tjeneste i 50 år?“

„Det blev en meget stor dag for mig. Der blev telefoneret ud fra Lyngby, at Sparekassens tilsynsråd ville komme ud til Holte. Egentlig troede jeg, at tilsynsrådet kom for at se sparekassen, der nu var færdigindrettet efter ombygningen. Jeg spurgte derfor, om jeg skulle sørge for kaffe eller noget andet i anledning af besøget, men der blev svaret, at det skulle jeg ikke. Man skulle nok ringe, hvis der skulle arrangeres noget i den retning.

Tilsynsrådet ville komme kl. 10, blev det meddelt. Direk-

tør Bolwig var den første, der ankom. Derefter kom de øvrige med formanden, landinspektør Axel Paludan i spidsen samt direktørerne Eivind Olsen og Palle Lassen. Jeg forberedte mig på en rundvisning, men det blev der nu ikke noget af.

De mange gæster stillede sig op ved mit skrivebord og jeg husker tydeligt Axel Paludan's første ord: „Ja, Olivia Christensen, det er Dem, vi vil have fat i!“

Mit umiddelbare indtryk var, at nu skulle der nok laves noget nyt. Jeg var både nysgerrig og interesseret – og så fortsatte formanden med en meget smuk tale til mig, og jeg fik overrakt Den kongelige belønningsmedalje i guld.

Tårene løb ned ad kinderne, og der dukkede journalister og fotografer op. På reolen foran mig blev der pludselig dækket op med sherry, kransekage og glas.

Jeg var helt ude af det! Personalet morede sig, jeg vidste slet ikke, at alt det var fremskaffet i forvejen.

50 års jubilæet blev forøvrigt til stor glæde for mig. Jeg var helt overvældet, ikke mindst da jeg – helt naturligt – blev tilsagt til audiens hos kongen.

Da dagen oprandt for audiensen hos Kong Frederik den 9., var jeg derinde på Christiansborg alt, alt for tidligt – selvfølgelig.

Lakajen hjalp mig overtøjet af, og jeg spurgte ham, om jeg skulle bære medaljen. „Ja“, svarede han, „nu skal jeg hjælpe Dem med at sætte den på“. Han havde jo øvelsen. Jeg havde hvide handsker på, og man skulle give møde i mørkt – ikke sort – tøj.

Og så sad jeg i en stor sal, hvor alle ventede. Der var mange dén dag – 94.

Nogle adjudanter stod ved et højt bord, en slags pult, og en af dem spurgte om mit navn. Jeg forklarede, at jeg hed Olivia Christensen. Han ledte i kartoteket, men kunne ikke finde mit navn. Jeg tænkte, at det nok var helt forkert, at jeg var kommet, men pludselig spurgte han: „Hedder De Kirsten Olivia Christensen?“.

Det bekræftede jeg. Han smilte og sagde: „Jamen, værsgo’, nu skal jeg følge Dem“.

Så blev jeg fulgt hen, hvor jeg skulle sidde og vente, indtil jeg skulle ind til kongen.

Jeg sad der i omtrent to timer med de hvide handsker på.

Endelig blev det min tur. Det går efter rang. De høje herrer med fjerbuskede hatte og en masse ordener – og de, der har modtaget ridderkorset – skal alle ind først.

Det var jeg egentlig glad for, for det var en stor oplevelse for mig at se dem.

Amtmanden fra Haderslev var der. Det var en af mine gamle skolekammerater; han havde en hel masse ordener på.

En ambassadør kom i dybblå vest og med rød frakke. Jo, det var en oplevelse at se de traditionsrige kostumer og uniformer.

Nogle af de ventende gik helt nervøse frem og tilbage. Midt i den store sal var der en rund søjle med et bord. Der stod karaffer med vand og glas. Mange måtte hen for at læske sig.

Jeg syntes, det var så morsomt at sidde og se på alt dette.

Da jeg omsider skulle ind, hentede adjudanten mig. Vi skred gennem salen, og kom hen til kammerherre Trampe, der havde sin plads foran kongens dør.

Der sad også en herre med ryggen mod lyset, en meget høj herre. Da jeg kom, rejste han sig og rakte mig hånden. „Ja“, sagde han, „det er Olesen, goddag frøken Christensen! Det glæder mig, at De kommer herind og at De har fået medaljen. Jeg er jo selv ansat i Bikuben.“

Hvorpå han stak tommelfingrene i vesteærmerne og smilte.

„De sagde Olesen? Men De mener vel kabinetssekretær Olufsen?“

„Ja, naturligvis“. Selvfølgelig var det kabinetssekretær Olufsen, som havde sæde i Bikubens tilsynsråd.

Så kom nogen ud af kongens dør. Den blev lukket ganske sagte til – åbnet igen stille, og kammerherren viste mig ind.

Jeg troede, at jeg skulle knejse så meget for at se op til kong Frederik, men han var så venlig at bøje sig ned for at hilse på mig.

Jeg nåede kun at gå et par skridt ind i rummet, for kongen kom mig imøde og ønskede mig til lykke.

Han sagde, at det jo var mange år, jeg havde været i Sparekassen, og han spurgte mig, hvor jeg boede.

Jeg forklarede, at jeg boede i Lyngby, og kongen sagde: „Næ-h bor De i Lyngby. Jeg er også født dér. Hvor er De født . . . også i Lyngby“

For vi var jo omtrent lige gamle, kong Frederik og jeg.

Audiensen varede blot et minut. Det tror jeg da, for jeg havde taget tid, når de andre havde været inde.

Kongen var meget, meget venlig.

Jeg skulle jo gå baglæns ud af hans kabinet, og det belavede jeg mig på. Men kong Frederik fulgte mig til døren, så jeg kun skulle vende mig om helt henne ved døren.

Jeg nåede lige at se, at kongen gik hen til sit skrivebord. Han satte et mærke på sin liste, og så kunne han modtage den næste.

Det var en oplevelsesrig dag. Efter audiensen på Christiansborg besluttede jeg at tage en taxa tilbage til Holte. Jeg skulle skynde mig ud til arbejdet igen.

Og hvem stod dér, da jeg vendte tilbage, og åbnede bildøren for mig. Det gjorde De selv, ingeniør Ruff. Finere kunne det vel ikke være på den store dag," slutter Olivia Christensen med et smil, der fortæller, at minderne lever videre med fuld styrke.